

ORVOSI KÖNYVTÁRAK

A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének hivatalos lapja

(A MOKSZ Hírlevél jogutódja)

2009/1

6. évf. 1. szám

KÖSZÖNTŐ

Új címmel és részben megújult formában köszöntjük kedves olvasóinkat. Az új címet azért választottuk, mert szeretnénk, ha azok az orvosi és egészségügyi könyvtárak is bekapcsolódnának munkánkba, akik valamilyen oknál fogva nem tudnak szövetségünk aktív tagjai lenni.

Lapunkat ettől az évtől kezdődően elektronikus formában is hozzáférhetővé tesszük, mert fontosnak érezzük, hogy ezentúl elérhessen bennünket minden érdeklődő, aki többet szeretne tudni szakmánkról, akár egy kritika erejéig is. Várjuk hát a visszajelzéseket, ötleteket, javaslatokat!

Két csokrot is szeretnék átnyújtani Olvasóink számára. Az egyiket igazi virágok közül gyűjtöttük, hogy lapunkat érdekesebbé, színesebbé tegyük. Higgyék el, nem véletlenül a gyógynövényekből válogattunk, hiszen ezúttal egyik állandó rovatunkban, a *Szakorvosi kitekintő*ben Dr. Horváth Györgyi egyetemi adjunktus az egyre nagyobb érdeklődés övezte fitoterápiáról ír. Másrészt pedig régióként csokorba gyűjtöttük a MOKSZ jelenlegi tagkönyvtárait is. Rendhagyó módon nem egy könyvtárat mutatunk be *MOKSZ könyvtárak* rovatunkban, hanem a jelenleg rendelkezésünkre álló információkat közöljük valamennyiünkről. Csak remélni tudjuk, hogy visszajelzéseik alapján hamarosan kiegészíthetjük a hiányzó adatokat.

Jó egészséget, sok vidám pillanatot és további sikeres együtt munkálkodást kívánok:

Gracza Tünde

Pusztai meténg, lat. *Vinca herbacea* = (<http://gutenberg.igyfk.pte.hu/>)

TARTALOM

HÍREK	4. o.
SZAKORVOSI KITEKINTŐ	5. o.
VELÜNK TÖRTÉNT	9. o.
MOKSZ KÖNYVTÁRAK	11. o.

HÍREK

MOKSZ

Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége

Szinte valamennyi régióból nyújtottak be pályázatot tagkönyvtáraink a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) által közzétett Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP) 1.2.3 infrastruktúra fejlesztését célzó, valamint a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) 3.2.4/08/1 könyvtári szolgáltatások fejlesztését segítő pályázatokra. (További részletek a *MOKSZ Könyvtárak* rovatunkban.

Az Elektronikus Információs Szolgáltatás (EISZ) nemzeti program célja, hogy a felsőoktatás és a tudományos kutatás számára nélkülözhetetlen elektronikus információforrásokat központilag, nemzeti licenc alapján vásárolja meg, melynek eredményeként az eddigieknél lényegesen több információt tud biztosítani. Az EISZ fontos része a felsőoktatási fejlesztési programnak és hazánk euroatlanti integrációjának, mivel jelentősen megnöveli a magyar felsőoktatási intézmények versenyképességét, és egyben elősegíti az információhoz való hozzáférés demokráciájának kiterjesztését is. 2009-től a program átalakult az eddiginél szélesebb kört felölelő konzorciummá, hiszen a felgyülemlett tapasztalatok alapján továbbra is a konzorciumi működtetés biztosíthatja a legkedvezőbb tárgyalási pozíciót és a magas szolgáltatási színvonalat. A felhasználókat érintő legfontosabb változás az, hogy csak az intézményük által igényelt és támogatott adatbázisokhoz férhetnek hozzá, mivel az EISZ keretein belül elérhető adatbázisok előfizetési díjához a tagintézményeknek önrésszel kell hozzájárulniuk. A

finanszírozó intézmények – az OKM, MTA és az NKTH – jelenlegi tervek szerint továbbra is központi támogatás formájában finanszírozzák a programot. (<http://www.eisz.hu/main.php?folderID=848>)

2009. január 1-jétől

- a **Belügyi Közlöny** tartalmazza a Sport Értesítőt, a Turisztikai Értesítőt és az Önkormányzatok Közlönyét
- az **Egészségügyi Közlöny**be integrálódott az Egészségbiztosítási Közlöny az Oktatási Közlöny és a Kulturális Közlöny összevonását követően **Oktatási és Kulturális Közlöny** címen jelenik meg
- a Szociális Közlöny és a Munkaügyi Közlöny összevonását követően **Szociális és Munkaügyi Közlöny**ként jelenik meg

Az EBSCO adatbázisok sikeres előfizetése további három évre

Az **Oktatási és Kulturális Minisztérium** a **2009-2011-es** időszakra előfizeti az **EBSCOhost** adatbázisait a Könyvtári Osztály javaslatára. Ezzel a harmadik hároméves ciklusát kezdi meg Magyarországon az EBSCOhost. Az idei évtől **új adatbázisok** is elérhetővé válnak a felhasználók számára, így szélesebb körű a kereshető tudományterületek száma: **LISTA** (Library, Information Science & Technology Abstracts), **GreenFILE**, **Academic Search Complete**, **Newspaper Source Plus**, **Research Starters - Business** (kipróbálás), **Research Starters - Education** (kipróbálás)

Bővebben:

<http://www.ki.oszk.hu/107/news.php?extend.431>

GYÓGYNÖVÉNYISMERET – FITOTERÁPIA

Lavandula angustifolia Mill. var. *fragrans*
família: *de Lamiaceae*

Levendula, szagos levendula, illatos levendula, francia levendula, keskenylevelű levendula, közönséges levendula, orvosi levendula, lat. *Lavandula angustifolia* = (<http://upload.wikimedia.org>)

A szerző nehéz helyzetben érzi magát, hiszen gyógynövényismeretről és fitoterápiáról nem lehet csupán néhány oldalon keresztül írni. Viszont a témáról feltétlenül beszélni kell. Egyrészt azért, mert sok gyógynövény alapú termék (gyógyszer, gyógyhatású készítmény, étrend-kiegészítő) van forgalomban, másrészt pedig azért, mert a kereslet ezen készítmények iránt megnőtt a lakosság körében.

A fitoterápia jól kiegészítheti a hagyományos orvoslást, hiszen a gyógyításnak ez a területe is egyre inkább tudományos bizonyítékokon alapszik („Evidence Based Medicine”). Fontos kiemelni, hogy a gyógynövényekkel történő gyógyítást megfelelő tapasztalattal rendelkező szakemberek végezhetik, például orvosok, orvos-természetgyógyászok, gyógyszerészek. Az öngyógyításra is van lehetőség, de ebben az esetben, ha bizonytalanok vagyunk egy gyógynövény vagy készítmény alkalmazását illetően, forduljunk szakemberhez.

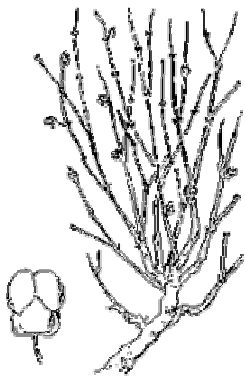
A farmakognózia tudományterület a gyógynövények előfordulásával, leírásával, tárolásával, szövettani jellemzésével, kémiai összetételével, analitikájával, a belőlük származó drogok elnevezésével, élettani hatásaival és gyógyászati felhasználásával foglalkozik. Ez a tantárgy a gyógyszerészhallgatók képzésének egyik kötelező tárgya, melyet Magyarországon négy intézmény (Semmelweis Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Pécsi Tudományegyetem, Debreceni Tudományegyetem) Gyógyszerésztudományi Karán oktatnak. Így a leendő gyógyszerészek már egyetemi tanulmányaik során megismerkedhetnek a gyógynövényekkel kapcsolatos tudnivalókkal. Mi, egyetemi oktatók fontosnak tartjuk, hogy olyan szakembereket képezzünk, akik diplomájuk megszerzése után megállják helyüket munkájukban, biztos, korszerű tudással rendelkeznek és a betegek iránti felelősségük tudatában végeznek gyógyító tevékenységet.

A patikusoknak nehéz a feladatuk, hiszen naponta jelennek meg újabb és újabb gyógynövény-alapú termékek, melyek származási helye nem mindig egyértelmű. Azt pedig sokszor még nehezebb meghatározni, hogy mi van a termékben, mire ajánlja a gyártó. Az emberek nagy része a reklámok útján szerez tudomást ezekről a készítményekről, melyeket a patikákban vagy drogériákban próbál beszerezni. A gyakorló gyógyszerésznek is gyakran tájékozódnia kell a termékek nagy részéről, hogy melyiket ajánlhatja nyugodt szívvel.

Az ellenőrizetlen, nem engedélyezett készítmények forgalmazásában egyre nagyobb szerepet kapnak az ún. multi-level marketing rendszerű közvetlen termékelosztók és az internetes forgalmazás (természetesen ebben az esetben is vannak

kivételek). Gyakori probléma, hogy a termékek alkalmazási ajánlásai megalapozatlanok, egészségügyi okokkal nem indokolhatók vagy irracionálisak (pl. fogyasztás, mellnövelés, potencianövelés, teljesítményfokozás). Ezen okok miatt sokszor a gyógynövényeket és a növényi szereket szakszerűtlenül, indokolatlanul és öndiagnózis alapján használják a betegek (a kezelőorvos tudta nélkül), így nagyobb kockázatnak teszik ki magukat. A tudományos ismeretanyag tehát a gyógynövények és a fitoterápia esetében is szükséges.

Tágabb értelemben fitoterápiának nevezzük a gyógyító hatású növényekkel történő betegségmegelőzést és gyógyítást. Szűkebb értelemben a korszerű fitoterápia a tudományosan ellenőrzött gyógynövények és azokból ellenőrzött körülmények között előállított készítmények szakszerű alkalmazását jelenti a megelőzésben és a gyógyításban.

Csikófark, lat. *ephedra distachya*=
<http://www.grid.unep.ch/bse/n/redbook/img/ephedra.gif>

„Füben, fában orvosság”. Ezt a mondatot sokan ismerik, főleg azok, akik már kipróbálták és tapasztalták a gyógynövények szerepét egészségünk megőrzésében. A mai korszerű fitoterápia két nagy forrásból táplálkozik: a népies gyógynövény-használatból – melynek ismeretanyagát az etnomedicinai kutatások még ma sem tárták fel teljesen – és az ókortól kezdve írásos forrásmunkákban rögzített orvosi és gyógyszerkészítési ismeretanyagból. Földünkön vannak olyan területek, pl. Afrikában, Közép- és Dél-Amerikában, Ázsiában, ahol ma is helyi füvesdoktorok töltik be az orvos és gyógyszerész, sőt még a lelkigondozó szerepét is. Az itt élő lakosságnak a helyi flórában található gyógynövények jelentik az egyetlen gyógyszerforrást. Ezek közül számos az európai gyógyszerkincsbe is bekerült, pl. afrikai szilva, ázsiai gázló, dél-afrikai muskátli, golgotavirág, páfrányfenyő.

Megfelelő tudományos értékelés után ezek a növények az európai korszerű fitoterápia illetve gyógyszerterápia részévé válhatnak.

Az európai gyógynövények között találunk olyanokat (pl. közönséges orbáncfű, fokhagyma, levendula, orvosi citromfű), melyeket a népgyógyászatban is alkalmaztak és mára kellő tudományos bizonyítékkal rendelkezünk biztonságos terápiás felhasználhatóságukat tekintve.

A növényekben, és így a gyógyászat szempontjából fontos gyógynövényekben is, számos vegyület képződik az anyagcsere folyamatok során. Ezek közül a terápia számára a hatóanyagok a legfontosabbak, melyek kémiai egységes vegyületek, farmakológiai hatással rendelkeznek, melyekkel kvalitatíve és kvantitatíve jól jellemezhető a növény. Hatóanyagok közé soroljuk az illóolajokat, zsíros olajokat, flavonoidokat, cserzőanyagokat, karotinoidokat, alkaloidokat, digitaloidokat, stb. Vannak közöttük ún. erős hatású növényi molekulák is, melyek ígéretesek a súlyos betegségek leküzdésében. Ide tartoznak a citosztatikus hatású vegyületek, mint például az őszi kikericsben a kolchicin, a rózsameténgben a vinblasztin, leukokrisztin, az oregoni tiszafában a taxol, az amerikai tojásbogyóban a podofillotoxin.

A gyógynövények alkalmazását tekintve figyelembe kell venni, hogy egyesek mérgező vegyületeket tartalmaznak (pl. bolondító beléndek, csattanó maszlag, ricinus, nadragulya, stb.).

Számos gyógynövényből, például citromfű, kasvirág, fehér fagyöngy, körömvirág, antivirális vagy immunstimuláns gyógyszereket készítenek. Fontosak az ipari gyógynövények is, melyekből elsősorban a gyógyszeripar számára vannak kiértékes hatóanyagokat. Ma is nagy jelentőségűek a mák-alkaloidok (morfin, kodein, papaverin, narkotin). A mákszalma ipari feldolgozásának módszere világszabadalomként Kabay János gyógyszerész nevéhez fűződik. Ipari gyógynövény a kamilla, a gyűszűvirág fajok, az anyarozs, a macskagyökér, a máriatövis, a japánakác, a kis télizöld meténg, a bársonyvirág, stb.

kamilla,
székfűvirág, lat.
Matricaria
chamomilla =
(<http://lexikon.katolikus.hu>)

Hatáserősségben a kábítószer-növények és hallucinogének a legveszélyesebbek, melyek sajnos a fiatalság körében ma igencsak „népszerűek”. Ezúttal csak felsorolom a leggyakoribb hallucinogén növényeket: kokacserje, kat-cserje, indiai kender, csikófark, meszkalin-kaktusz, bételdió, szerecsendió, nadragulya, bolondító beléndek, csattanó maszlag.

A gyógynövények hatóanyagai számos farmakológiai hatással rendelkeznek, melyek közül most csak néhányat említenék. A fűszernövények (bazsalikom, kömény, édeskömény, ánizs, fahéj, koriander, kamilla, borsosmenta) kedvező hatással vannak az emésztőrendszerre. Vannak antibakteriális (pl. kakukkfű, fahéj, eukaliptusz, citrom), vizelethajtó (lestyán, boróka), gyulladáscsökkentő (kamilla, zsálya, kakukkfű), nyugtató hatású (levendula, macskagyökér, komló, citromfű) növények.

A sikeres terápia szempontjából fontos arról tájékozódni, hogy a gyógynövényből forrázatot, főzetet, tinktúrát, oldatot vagy hideg vizes áztatással készült kivonatot kell-e készíteni, hiszen a hatóanyagok kioldódása, stabilitása különböző. Az elkészítési mód mellett az adagolásra is oda kell figyelni, mivel a gyógynövények alkalmazása sem veszélytelen (a fent említett okok miatt). Természetesen lehetnek mellékhatásaik, sőt előfordul összeférhetetlenség más gyógynövény hatásával (pl. a hashajtó kutyabengekéreg és a hasfogó tölgyfakéreg együttes fogyasztása). A gyógynövény-alapú készítmények és a szintetikus gyógyszerek egyidejűleg történő alkalmazásánál pedig figyelembe kell venni, hogy egyes növényi hatóanyagok befolyásolhatják a gyógyszer hatóanyagának felszívódását és ezáltal annak hatását (pl. orbáncfű és a fogamzásgátlók egyidőben történő fogyasztása). A fent említett példák alapján kiderül, hogy a gyógynövények pontos ismerete nélkülözhetetlen, ha a gyógyításban vagy betegségek megelőzésében kívánjuk alkalmazni őket. A gyógyászatban felhasznált növényi eredetű gyógyszerek több mint 90%-a magasabbrendű növényekből származik. A hatóanyagot tartalmazó növények számát becslések szerint 250.000-re tehetjük. Napjainkig legfeljebb csak 10%-nak vizsgálták meg a kémiai összetételét. A növényvilág tehát még hatalmas és értékes tartalékokat rejt magában a korszerű gyógyászat számára.

Macskagyökér, lat.
Valeriana officinalis =
(<http://catbull.com/alamut/Lexikon>)

A gyógynövény-drogok terápiás hatásainak fogalomtára (a teljesség igénye nélkül):

Amarum: étvágyjavító szer
Anthelminthicum: féreghajtó szer
Aphrodisiacum: nemi vágyat fokozó szer
Carminativum: puffadást csökkentő szer
Cholagogum: epehajtó
Cholereticum: epeürítést elősegítő
Diaphoreticum: izzadást elősegítő
Diureticum: vizelet kiválasztását és kiürülését elősegítő
Expectorans: köptető
Galactagogum: tejelválasztást fokozó
Laxativum: hashajtó hatású
Roborans: erősítő hatású
Spasmolyticum: (simaizom) görcsoldó hatású
Sedativum: nyugtató hatású

közönséges orbáncfű,
Szent János füve, stb.
lat. *Hypericum*
perforatum = ([http://](http://http://wildpflanze.info/)
<http://wildpflanze.info/>

Dr. Horváth Györgyi
Ph.D, egyetemi adjunktus
Pécsi Tudományegyetem, Általános
Orvostudományi Kar,
Gyógyszerésztudományi Szak, Farmakológiai Tanszék

Fogalommagyarázat

(Brencsán orvosi szótár alapján)

alkaloidok: növényi eredetű, jelentős élettani hatással rendelkező, nitrogén atomot tartalmazó vegyületcsalád

antivirális szer: a vírusok szaporodását vagy sejtről sejtre terjedését megakadályozó, a vírus okozta betegségek kezelésére, megelőzésére használt gyógyszer

digitaloidok: a gyűszűvirágból előállított digitáliszhoz hasonló hatóanyagok

etnomedicina: népi gyógyászat

flavonoidok: antioxidáns tulajdonságú növényi hatóanyagok

hallucinogének: érzéksalódást előidéző szerek

immunstimulánsok: immunerősítők, hatásukra a szervezet hatásosan pusztítja pl. a vírusokat és a rákos sejteket.

karotinoidok: a lipidekhez tartozó, a növényekben keletkező telítetlen vegyületek

VELÜNK TÖRTÉNT

ÜNNEPSÉG NYÍREGYHÁZÁN

2008. december 30-án ünnepelte fennállásának 90. évfordulóját a Jósa András Oktató Kórház Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtára. A könyvtár Nyíregyháza egyik legrégebbi könyvtáraként ma már nemcsak a kórház tudományos és kulturális központja, hanem egyedi állományával és szolgáltatásaival a város, a megye szakember- és laikus olvasóközönségét is szolgálja. (A könyvtár rövid története olvasható a Hírlevél 2007. évi 2. számában.)

A 90. születésnapot 2009. január 29-én tudományos ülés keretében ünnepelték meg a könyvtárosok és a kórház dolgozói. A tudományos ülés díszvendége dr. Szállási Árpád orvostörténész professzor úr volt, aki előadásában vázolta a hazai orvosi könyvtárügy háború előtti évtizedeit. Szomorúan szólt az utóbbi években a hazai szakkönyvtárakban zajló negatív folyamatokról is.

A történeti előadás után napjaink tudományos és könyvtári kérdéseivel ismerkedhettünk meg. Dr. Diószeghy Péter, a JAOK Tudományos Bizottságának elnöke megnyitó előadásában a könyv és a könyvtár szerepéről beszélt. Erdeiné Töröcsik Katalin, a Kenézy Kórház könyvtárvezetője a kórházi könyvtárak PR-ját mutatta be. Különös figyelmet szentelt a kórházi honlapok nem túl szívderejtő helyzetére. Bede Józsefné, a JAOK könyvtárosa a könyvtári dokumentumszolgáltatás új trendjeiről szólt. Előadásában bemutatta, hogyan egyszerűsödött napjainkra a könyvtárközi kölcsönzés menete. Dr. Kührner Éva, a JAOK könyvtárvezetője a megyei kórházak tudományos tevékenységéről készített összehasonlító vizsgálatot.

A könyvtári évforduló alkalmából jelent meg a kórház dolgozóinak tudományos tevékenységéről számot adó bibliográfia is. A „Jósa András Oktató Kórház dolgozóinak tudományos munkássága” címet viselő kötet az 1988-2007 közötti időszak tudományos termését veszi számba. A könyvet az ünnepségen dr. Jakó János nyugalmazott osztályvezető főorvos mutatta be, aki a kiadvány lektori munkáit is magára vállalta.

A több, mint 100 éves megyei kórházban a kezdetektől fogva komoly tudományos élet is zajlik a mindennapos gyógyítás mellett. Eisert Árpád itt végezte az első hazai szívműtétet 1951 januárjában. A munkatársak ma is rendszeresen publikálnak, előadnak rangos hazai és nemzetközi fórumokon. Számos kolléga szerzett az elmúlt húsz év alatt tudományos fokozatot. Egyre több cikk jelenik meg kórházi szerző tollából külföldi lapokban, és sokan adnak elő nemzetközi konferenciákon is, öregbítve ezzel az intézet hírnevét. Különösen öröndetes, hogy az orvosok mellett megjelentek a tudományt művelők körében a diplomás egészségügyi szakdolgozók is pl. gyógytornászok, diplomás ápolók, nővérek, szociális munkások vagy akár könyvtárosok.

A kórház négy évtized óta időről-időre bibliográfiákban adott számot dolgozóinak tudományos munkásságáról. A legutóbbi irodalomjegyzék 1988-ban jelent meg. Így vált aktuálissá egy újabb, két évtized termését több, mint 3600 tételben bemutató jegyzék kiadása.

Az anyaggyűjtés folyóiratok, bibliográfiák, adatbázisok felhasználásával, illetve a munkatársak adatszolgáltatásai alapján történt. A kötetben csak olyan cikkek és előadások szerepelnek, amelyek bármikor visszakereshetőek. Az előadások esetén fontos szempont volt, hogy legyen írott nyoma a szóban elhangzó gondolatoknak.

A kötet végén a több, mint 1800 kórházi dolgozót tartalmazó szerzői névmutató segíti a visszakeresést, melyben a szerkesztők kiemelték az első szerzőség tényét. Az impozáns kötet a Dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtára egykori és mai dolgozóinak több éves kitartó munkáját is dicséri.

Dr. Kührner Éva

MOKSZ KÖNYVTÁRAK

<http://www.terport.hu/showimg.php?id=2491>

A régiók szerint csoportosított könyvtárakat kódjaik szerint soroljuk fel, mert eddig nem sikerült valamennyi tagkönyvtárunk megváltozott nevét megtudni. Kérjük, szíveskedjenek a listát kiegészíteni, pontosítani és eljuttatni szerkesztőségünk címére.

Fáradozásukat előre is köszönjük!

Dél-alföldi régió (DAR)

**Bács-Kiskun, Csongrád és Békés
megye**

Területi felelős: Kis-Pál Sándorné

A régió alábbi könyvtáraitól részletesen a következő alkalommal számolunk be!

Bajai Kórház Orvosi Könyvtára

Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Kórháza Orvosi Könyvtára

Békés Megyei Pándy Kálmán Kórház Orvosi Könyvtára

Dr. Bugyi István Kórház Orvosi Könyvtár

Dr. Diósszilágyi Sámuel Kórház-Rendelőintézet Orvosi Könyvtára

Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet Orvosi Könyvtára

**Hódmezővásárhely MJV Önkormányzat Erzsébet Kórház
Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Kátai Gábor Kórház Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Kecskeméti Repülő
Kórház Szakkönyvtára
Kenézy Kórház Rendelőintézet Egészségügyi Szolgáltató Kft.
Kiskunfélegyházi Városi Kórház-Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Kiskunhalasi Semmelweis Kórház Kht. Orvosi Könyvtára
MÁV Kórház-Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Orosháza Városi Önkormányzat Kórháza Orvosi Könyvtár
Réthy Pál Kórház Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Szegedi Egyetem Orvoskari Könyvtára**

„...az egymásra épülő könyvtári pályázatoknál a hardver eszközök beszerzését lehetővé tévő TIOP pályázatból a nem nyilvános szakkönyvtárakat eleve kizárták. Ez elkedvetlenítette az orvosi könyvtárosokat. ... a TÁMOP3.2.4, pályázat nem tesz lehetővé semmilyen szoftver vásárlást, nem tervezhető belőle sem üzemeltetési sem bérleti költség.”

(Beszámoló az OSZK-ban 2008. dec. 4-én tartott tájékoztatóról)

Dél-dunántúli régió (DDT)

Baranya, Somogy és Tolna megye

Területi felelős: Gracza Tünde

- 1. Dv6 - Dombóvári Szent Lukács Egészségügyi Kht Orvosi Könyvtár**
Könyvtáros szakképzettséggel rendelkező munkatárs van a könyvtárban, aki egyéb feladatokat is ellát. Az állományfejlesztésre kevés forrás biztosított.
- 2. Hr1 - Baranya Megyei Gyógyfürdőkórház Orvosi Könyvtára**
Szükség lenne rá... 2009. júniusában újra érdeklődünk...
- 3. K12 - ÁNTSZ DDT Regionális Intézet Könyvtára (ÁNTSZ Somogy Megyei Intézete Orvosi Könyvtára)**
Nem könyvtáros szakképzettséggel rendelkező munkatárs van megbízva a könyvtár rendben tartására. Budapestről kapják meg a munkájukhoz nélkülözhetetlen magyar nyelvű folyóiratokat és kézikönyveket.

- 4. K15 - Kaposi Mór Megyei Kórház Orvosi Könyvtára (Kaposi Mór Oktatókórház Arató Miklós Orvosi Könyvtár)**
Könyvtáros szakképzettséggel rendelkező munkatárs van a könyvtárban, aki egyéb feladatokat is ellát. Az állományfejlesztésre bizonyos összeg biztosított.
- 5. Msd1 - Magyarországi Református Egyház Mosdósi Tüdő- és Szívkórház Könyvtára (Kaposi Mór Oktatókórház Könyvtára, Mosdós)**
Könyvtáros szakképzettséggel rendelkező munkatárs van a könyvtárban, aki egyéb feladatokat is ellát. Az állományfejlesztés biztosított.
- 6. Na1 - Városi Önkormányzat Kórház-Rendelőintézet Orvosi Könyvtára**
Szükség lenne rá... 2009 júniusában újra érdeklődünk...
- 7. P10 Pécsi Tudományegyetem - Orvostudományi Centrum Könyvtára -(Pekár Mihály Orvosi és Egészségtudományi Szakkönyvtár)**
A többi felsőoktatási orvosi könyvtárhoz hasonló feltételekkel működik a könyvtár 2000-től kari könyvtárként.
- 8. P48 Baranya Megyei Kórház Orvosi Könyvtára**
Könyvtáros szakképzettséggel rendelkező 2 munkatárs van a szépen felújított könyvtárban. Az állományfejlesztésre kevés forrás biztosított. Jó a kapcsolat az egyetem orvosi könyvtárával, ahonnan a gyógyításhoz, kutatáshoz szükséges dokumentumok beszerezhetőek.
- 9. P129 Országos Vérellátó Szolgálat Pécsi Regionális Vérellátó Központ**
Nem könyvtáros szakképzettséggel rendelkező munkatárs van megbízva a könyvtár rendben tartására. Csupán a munkájukhoz nélkülözhetetlen magyar nyelvű folyóiratokat és kézikönyveket veszik meg.
- 10. Si6 (Siófok Kórház-Rendelőintézet Orvosi Könyvtára) Városi Kórház-rendelőintézet Orvosi Könyvtára, Siófok**
Nem könyvtáros szakképzettséggel rendelkező munkatárs (főorvos úr titkárnője) van megbízva a könyvtár rendben tartására. Szívén viseli a könyvtár állapotát, sorsát.
- 11. Szk10 (Tolna Megyei Önkormányzat Kórház Orvosi Könyvtára) Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórház Orvosi Könyvtára**
Könyvtáros szakképzettséggel rendelkező két munkatárs segíti a megye orvosi munkáját. A szépen berendezett könyvtárat sokan látogatják. Az állományfejlesztésre is biztosít forrást a fenntartó.

TIOP, TÁMOP pályázatok
A régióból a TIOP 1.2.3 és TÁMOP 3.2.4 pályázatokban P10 a PTE kari
könyvtáraival közösen vett részt.

Észak-alföldi régió (ÉAR)

**Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-
Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg
megye**

Területi felelős: Dr. Kührner Éva

1. Bu1 - Területi Kórház Berettyóújfalú

A könyvtáros nyugdíjazása óta megbízott munkatárs kezeli az egyelőre nem fejlesztett állományt.

2. D2 - DEENK Kenézy Élettudományi Könyvtár

Az egyetemi integrációt követően 2006-tól új épületben működik.

3. D15 - TEVA Magyarország Könyvtára (BIOGÁL)

A jól fejlesztett könyvtárat fiatal, lelkes munkatárs vezeti.

4. D29 - ÁNTSZ Könygyűjteménye

Mára csupán egy munkatárstól kérhetők a lezárt állományból dokumentumok.

5. D47 - Kenézy Kórház

A kórház gazdasági társulássá alakult, de a könyvtár 3 könyvtáros munkatárssal működik. Állományfejlesztés egyelőre nem megoldott.

6. Fh1 - Szatmár-Beregi Kórház Fehérgyarmat

A rendezett könyvgyűjteményt PR feladatokkal is megbízott könyvtáros munkatárs kezeli. A városnaményi kórház állománya is itt került elhelyezésre. A legnélkülözhetetlenebb magyar folyóiratokat titkárnő rendeli.

7. J7 - Erzsébet Kórház Jászberény

A kórház gazdasági társaság. Egyelőre nem fejlesztik az erősen szelektált állományt. A dokumentumok egy része a városban működő felsőoktatási és városi könyvtárhoz került.

8. Kr4 - Kátai Gábor Kórház Karcag

A dokumentumokat megőrizték, egyelőre fejlesztésre nem került sor, és a könyvek kezelésével sincs megbízva szakember.

9. Kv2 - Felsőszabolcsi Kórház Kisvárda

A rendezett állomány külön helyiségben található. Kezelését részmunkaidős, szakképzett könyvtáros végzi, aki irattárosi feladatokat is ellát.

10. Msz2 - Területi Kórház, Mátészalka

Külön könyvtárhelyiségben rendezett állományt és e-Magyarországos számítógépet is használhatnak az olvasók. A könyvtáros egyéb feladatokat is végez pl. egészségnevelés.

11. Nkl - Pszichiátriai Szakkórház Nagykálló

A heti 2x2 órás nyitvatartást a városi könyvtár szakképzett könyvtárosa biztosítja.

12. Ny9 - Nyíregyháza, Megyei Kórház Könyvtára

A megyében dolgozó egészségügyi szakemberek igényét 4 könyvtáros és 1 könyvtártechnikus segíti. Állományuk 30000 egység, amelyet folyamatosan fejlesztenek.

13. Ny12 - KÖJÁL Nyíregyháza

Középfokú könyvtárosi végzettségű, titkárnői feladatokkal is megbízott munkatárs kezeli az állományt, amit fejleszteni sajnos már nem tudnak. A kézikönyvek a dolgozóknál vannak tartós használatra.

14. Sz16 - Hetényi Géza Kórház Szolnok

Állományát egyelőre egy könyvtáros kezeli, fejlesztésre még nem került sor.

TIOP, TÁMOP pályázatok

Az Észak-alföldi régióból a TIOP 1.2.3 pályázatban csak a nyíregyházi Kállay Könyvtár egyénileg vett részt. A kiírásban eszközöket, szoftvereket lehetett pályázni, de csak nyilvános könyvtáraknak. A jelenleg futó (febr. 9. benyújtási határidő) TÁMOP 3.2.4 "Tudásdepó Express" pályázatban könyvtárunk több városban működő szakkönyvtárral konzorciumi formában pályázik. Részünkről a pályázatba honlapkészítés, katalógusépítés szerepel. Végül célunk egy közös portál létrehozása lenne, ami segítené az információszerzést és a tanulást is. Könyvtárunk a katalógusán kívül számos teljes szövegű információval járul hozzá a portál feltöltéséhez. A katalógizálás terén pedig analitikus feltárást végeznénk, mivel az állományuk zöme már feltárt.

Észak-magyarországi régió (ÉMR)

**Borsod-Abaúj-Zemplén,
Heves és Nógrád megye**

**Területi felelős:
Szikszai Márta**

1. **Bgy2 - Dr. Kenessey Albert Kórház Orvosi Könyvtára**
Balassagyarmat. Irattárosi feladatokat is ellátó szakképzett könyvtárosokhoz fordulhatnak az olvasók. Internetes számítógépen keresztül és 30 féle magyar nyelvű folyóiratból tájékozódhatnak a legfontosabb információkról.
2. **E14 - Markhot Ferenc Kórház Orvosi Szakkönyvtára, Eger**
2 szakképzett könyvtáros munkáját 2 internetes számítógép segíti. 7-féle külföldi és a legfontosabb magyar folyóiratok előfizetésével biztosítják az állomány folyamatos fejlesztését.
3. **Ed4 - Városi Kórház Orvosi Könyvtára, Edelény**
A könyvtár állományának nagyobbik része az osztályokra került. Könyvelő munkatárs segíti a megmaradt dokumentumokhoz való hozzáférést. Az állományt egyelőre nem fejlesztik.
4. **Kb2 - Városi Kórház Orvosi Könyvtára, Kazincbarcika**
A könyvtárosi teendőket kardiológiai asszisztensi feladatokat ellátó munkatárs végzi. Az állomány fejlesztését a közlönyök előfizetése jelenti. Az állomány önálló helyiségben található.
5. **M 45 - Miskolci Egészségügyi Központ Semmelweis Kórháza**
1 könyvtáros kezeli az állományt. 22-féle magyar nyelvű folyóiratot tudnak előfizetni. 3 számítógép (1 internetes áll az olvasók rendelkezésére. A Miskolcon működő felsőoktatási intézmények hallgatói szívesen látogatják a könyvtárat.
6. **M50 - Megyei Kórház Központi Orvosi Könyvtára, Miskolc**
3 könyvtáros váltott műszakban dolgozik az Egészségmegőrző Centrumban (fodrászat, kozmetika, szolárium, szauna, konditerem, sóterápia) reggel 6.30-tól este 20.00 óráig, az Orvosi Könyvtárban és a Gyermek Egészségügyi Centrum könyvtárában. A kórházi hálózaton keresztül elérhető ProQuest adatbázison kívül 7 magyar nyelvű folyóiratot is előfizetnek. A közlönyök nyomtatott formában is hozzáférhetőek. 3 számítógépük közül 2 internettel rendelkezik.

7. **O5 Almási Balogh Pál Kórház Orvosi Könyvtára, Ózd**
A könyvtár állományát egyelőre nem fejlesztik. A pszichológus végzettséggel is rendelkező szakképzett könyvtáros 6 órában látja el feladatait.
8. **Sa8 - Városi Kórház Orvosi Könyvtára, Sátoraljaújhely**
Szociális munkás látja el a könyvtári feladatokat. Közönlönyökön kívül 5 szakfolyóiratot fizetnek elő. E-Magyarország pályázat óta 2 internetes számítógép is rendelkezésre áll. A miskolci szakkönyvtárral szoros kapcsolatot tartanak.
9. **St14 - Szent Lázár Megyei Kórház Orvosi Könyvtára, Salgótarján**
Szakképzett könyvtáros gondozza az állományt és a 97 féle rendszeresen járó magyar nyelvű folyóiratot. 2008-ban 72 szakkönyvvel tudták gyarapítani állományukat. 6 számítógépükből 5 internettel is rendelkezik. A könyvtár 2003 óta nyilvános könyvtárként működik.

Középdunántúli régió (KDR)

Fejér, Komárom-Esztergom és Veszprém megye

Területi felelős: Sörény Edina

A régió könyvtáiról a következő alkalommal számolunk be!

Középmagyarországi régió (KMR)

Budapest és Pest megye

Területi felelős: Dr. Palotai Mária

- **B6 ESKI Egészségpolitikai Szakkönyvtár**
- **B46 Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár**

- **B96 Fővárosi Önkormányzat Bajcsy-Zsilinszky Kórház Orvosi Könyvtára**
- **B303 MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet Szakkönyvtára**
- **Fővárosi Önkormányzat Szent János Kórháza és Észak-budai Egyesített Kórházai**
 - **B428 Volt Budai Gyermekkórház**
 - **B472 Szent János Kórház**
 - **B686 Szent Margit Kórház**
- **B632 MH Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ Tudományos Könyvtár**
- **B691 Állami Egészségügyi Központ Orvosi Könyvtár**
- **B829 Országos Idegtudományi Intézet Szakkönyvtára**
- **B1006 Fővárosi Önkormányzat Szent Imre Kórház Tudományos Könyvtár**
- **B1044 Fővárosi Önkormányzat Uzsoki utcai Kórháza, Orvosi Könyvtár**
- **B2240 Fővárosi Önkormányzat Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház Könyvtár**
- **B2241 Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet Szakkönyvtára (ETI)**
- **B Szent István Egyetem Állatorvostudományi Kar**
- **C4 Toldy Ferenc Kórház-RI. Orvosi Könyvtára, Cegléd**
- **Kit1 Pest Megyei Flór Ferenc Kórház Orvosi Könyvtára**
- **Vá18 Jávorszky Ödön Kórház, Vác Orvosi Könyvtára**

A könyvtári állományok rendezettek – kivéve a ceglédi könyvtárat, ahol nincs még cédulakatalógus sem, valamint a váci kórház könyvtárát, ahol a könyvtárost nem könyvtárosi feladatokkal foglalkoztatják. Az ÁEK pedig még átszervezés alatt áll. Cédulakatalógus a fenti könyvtárak kivételével mindenütt van, elektronikus feldolgozás folyik az Uzsoki, az MTA KOKI, a Szent Imre, a Bajcsy, az ETI, a Jahn Ferenc Kórházban és az ESKI-ben is.

Az utóbbi időben bekövetkezett változásokról röviden:

- A volt BM Kórház, az OGYK, a MÁV Kórház, valamint a Központi Honvédkórház egyesüléséből 2007 nyarán lett a HM Állami Egészségügyi Központ.
- A MÁV Kórház volt könyvtára lett a HM ÁEK. II. sz. telephelyén a könyvtár.
- Az OGYK könyvállományának válogatása folyik.
- MH Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központban tartozik a kecskeméti Repülőorvosi, Egészségvizsgáló és Kutató Intézet, az ottani tudományos könyvtár a fiókkönyvtárak lett.

- A Szent Imre Kórház könyvtárának állományát folyamatosan ellenőrzik az elavult dokumentumokat selejtezni fogják.
- MTA KOKI könyvtárosa munkaidejét márciustól heti 20 órára csökkentették.
- Az OITI-ben további változások várhatóak, a könyvtár kisebb helyre költözik.
- Az egyesített János Kórház könyvtárosai egyelőre pontos információkat nem tudtak közölni.
- A Margit Kórházban heti 3 alkalommal a János Kórház szépirodalmi könyvtárosa dolgozik. Az állomány rendezett. Saját fejlesztésű könyvtári szoftvert használnak és egy számítógépes nyilvántartásuk is van.
- *A SZIE közép-magyarországi régióban található könyvtárai (Állatorvos-tudományi Könyvtár, Levéltár és Múzeum + Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár, Gödöllő+Ybl Miklós Építéstudományi Kar Könyvtára a TÁMOP-3.2.4/08/01/KMR pályázatban konzorcium tagként nyújt be pályázatot.*
- A pénzügyi nehézségekkel küzd valamennyi könyvtár.

Nyugat-dunántúli régió (NYD)

Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye

Területi felelős: Beke Gabriella

1. **Gy12 - Petz Aladár Megyei Oktatókórház Orvosi Könyvtára Győr**
Két főállású könyvtáros dolgozik a könyvtárban. Az olvasók 3 számítógépes munkaállomáson keresztül érik el az UpToDate és a Cochrane adatbázisokat.
2. **N12 - Kanizsai Dorottya Kórház Orvosi Könyvtára, Nagykanizsa**
Szakképzett könyvtáros kezeli a 17 külföldi folyóiratot és segíti a MEDLINE adatbázisban történő keresést. Az állományfejlesztés folyamatos. A kórházi dolgozók tudományos munkáiból külön katalógust is épít a könyvtáros, de részt vesz a helyi tudományos ülések szervezésében, lebonyolításában is.
3. **S19 - Sopron Megyei jogú Város Erzsébet Kórház-Rendelőintézet Orvosi Könyvtár**
A könyvtár működéséről egyelőre nincs adatunk.
4. **Szo19 - Vas Megyei Markusovszky Kórház Nonprofit Zrt. Dr. Pető Ernő Orvosi Szakkönyvtár, Szombathely**
Két munkatárs dolgozik a könyvtárban. Előfizetői, használói az LWW, a Wiley-Blackwell konzorciumnak, csatlakoztak az EISZ-hez.

5. Z4 Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár , Zalaegerszeg

Mint nyilvános könyvtár pályázatot nyújtott be az NFÜ TIOP 1.2.3 infrastruktúra fejlesztését célzó pályázatára, folyamatban van a TÁMOP 3.2.4/08/1 könyvtári szolgáltatások fejlesztését segítő pályázat. Mindkettő esetben a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezte konzorcium tagjaként pályázik. A könyvtárban három fő dolgozik, a kórházi finanszírozás következtében nominálisan is csökkenő ráfordítások mellett. A könyvtár tagja a Proquest Medical Library konzorciumnak, előfizet a Current Contents adatbázis Life Sciences és Clinical Medicine szekcióira. Lehetőségeihez mérten hangsúlyt fektet önálló honlapjának fejlesztésére, karbantartására. A kórház intranet hálózatán is elkezdte elektronikus szolgáltatásait. Beiratkozott olvasóink száma évek óta 800 fő körüli.

Orvosi Könyvtárak

A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének negyedévenként megjelenő hivatalos lapja

Lapigazgató

Dr. Vasas Livia MOKSZ elnök PhD

e-mail: lvasas@lib.sote.hu

Felelős szerkesztő

Gracza Tünde

e-mail: tunde.gracza@aok.pte.hu

Olvasószerkesztő-korrektor

Kiss Annamária

e-mail: akiss@lib.sote.hu

Wolf György

e-mail: wolf-gy@koki.hu

A MOKSZ és az Orvosi Könyvtárak szerkesztőségi címe

1085 Budapest, Úllői út 26.

Tel: +36 1 317-5030, Fax: +36 1 317-1048

www. lib.sote.hu

Adószám: 18230082-1-43

Megjelenik 300 példányban